

Felvidéki Híradó.

VEGYESTARTALMÚ HETILAP.

A Magyarországi Kárpát Egyesület Herceg Szász Coburg-Gothai Fülöp Ök királyi fensége védnöksége alatt álló Szittnya Osztyálos közlönye.

Előzetesi ára:
 Égész évre . . . 3 ft -- kr.
 Fél évre . . . 1 . 50
 Negyed évre . . . 80

Felolvasó szerkesztők
VÖRÖS FERENCZ és NAGY ISTVÁN.

A lap szakmai részét illető közleményeket kérjük Tur.-Szt.-Mártonba küldeni

Megjelenik minden **vasárnap.**

Hivatalos hirdetések díja:
 100 szög 2 ft., ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

Egyetemi ifjak a hazai iparért.

A budapesti egyetemi ifjaknak szívünköl gratulálunk. A mozgalom, amit a hazai ipar érdekében megindítottak, egészen rájuk vall a budapesti egyetemi ifjakra, kikkel mindig első sorban találkoztunk ott, ahol a haza becsületének megővéséről volt szó, vagy annak érdekében valamit tenni kellett.

Az egyetemi ifjuság mindig zászlóvivője volt a hasznos mozgalmaknak. A politikai és társadalmi körök az érett ifjuság gondolkodás módját mindig magukévá tették, mert tudják, hogy az ifjuság eszemeit, minden politikai pártárral befolyásától menten, egyedül a tiszta erkölcs által sugalmazott hazaszeretet vezérli.

Tudott rá módot találni, hogy az olykor olykor felburjánzó társadalmi félszeregeket-estirájában megőjíje. Elég erősnek bizonyult a hazán ejtett politikai sérelmeket megtorolni, vagy megtoroltatni. Ha elégtételt kívánt a társadalomtól, vagy a politikától, azt mindig megkapta, mert igaz volt.

Törekvése komoly volt mindig. Hisz a magunk érdekeiért, a saját jóvoltunkért demonstráltak.

S most újból egygyé olyad az egyetemi ifjuság minden embere, egyletté alakul, s a magyar ipar érdekében mozgalmat indít, mozgalmat abból a célból, hogy a hazai ipar érdekében magával ragadván a nemzet minden emberét, a magyar ipartermékek kelendőségét és méltóságát elősegítse.

Az egyetel összeköttetésbe lép majd a főispánokkal és feljoga hivni

a vidéki ifjuságot is a mozgalomhoz való csatlakozásra.

Érintkezésbe lép az ipar és kereskedelmi kamarákkal, hogy az uton megkapja azoknak a kereskedőknek és iparosoknak a jegyzékét, kiknél vásárolva, csakugyan a magyar ipart segítik elő. Ez lesz annak módja, hogy kikerüljék egyes kereskedők félrevezetését, akik a külföldi magyar gyártmányok árulják.

Mert a magyar egyetemi ifjuság szomorúan tapasztalta a sajnos jelenséget, hogy, ha a mezőgazdaságunk nyers termékét, mint keresett kereskedelmi cikket külföldre viszik is, feldolgozva vissza hozzák hozzánk s tiszszerez áron szózzák a nyakunkba, holott azt ami iparosainktól sokkal jobb kvalitásban, olcsóbban is beszerelhetjük.

Az egyetemi ifjuság körében megalakult egyes lelkesedéssel kimondotta, hogy tagjai csakis magyar ipartermékek fedezik szükségleteiket, mi által a hazai ipar felvirágzását elősegíteni igyekeznek.

Felhívjuk a vidéki ifjuságot, de különösen a magyar hölgyeket is az ilydiv mozgalomban való részvételre.

Itt az ideje, hogy önmagunkról gondoskodjunk. Az ország közgazdasági viszonyai évről évre nyomasztóbbakká kezdenek válni, mert agrikulturnális termékeink létfontosságúakra, ha nem is szolgáltatnak kevés anyagot, de kevés értéket biztosítanak. S ha azt a kevés töket is, amivel rendelkezünk a külföldön fizetjük el, nemcsak köznyelminél idézzük elő a saját elszegényedésünket, de a szegény magyar

munkás szájából vesszük el a betevő kenyeret.

De nemcsak közgazdasági, hanem politikai tekintetből is óriási köznyelmitőlünk az idegen cikkek vásárlása. Az államok hatalmát a tüke biztosítja. Ha tehát a külföldi ipar-cikkek vásárlása által a külföldi ipar-cikkek vásárlása által a külföldi tükjét szaporítjuk, csak önmagunk fölött tesszük azt még hatalmasabbá.

Vegyünk tehát kizárólag magyar gyártmányú ipar-cikkekkel!

A házi nevelés fiteendőiről.

Szülői ház és család azonos fogalmak. A család a társadalom alapja. A család boldogságán alapszik a nemzet meglegedése s az állami szervezést biztonság, a kormányzás rendes folyása. A családot egyes, egymáshoz tartozó egyének társasága képezi. Hogy tehát a család boldog és meglegedett legyen, kell, hogy az egyes, a családot alkotó egyének is boldogok legyenek. Hogy mitől függ az egyének boldogsága, arra nézve eltérők a vélemények. Egyiket a hír és dícsőség, másikat a vagyon teszi boldoggá. Ennek a közbecsülés a legbecesebb, annak a humanus eszekeketek eszközlőhetése. És ezeken kívül a boldogság egyénileg igen sokféle lehet. Elvileg azonban boldoggá csak az öntökéletesülés, a vallás-erkölcsi nemesedés, a kitűzött életcél elérése s azok sikeres, és zavartalan munkálása tehet. E mindenkire nézve egyaránt nélkülözhetlen érények és előnyök forrása a szülői hazban fakad. Az anyai szeretet a jövendő boldogulás talizmánya, az emberszeretet nemes érzetének faszatója. Az apai tekintély a

későbbi engedelmség és törvényisztelest eszközlője. A milyen szívű az anya, a minő jellemű és magatartású az apa, annak el-törülhetetlen nyoma marad a gyermek lelki világában. Vallásosság, erkölcsi tisztaság, nemes emberszeretet, szelidség, rendszeresség, szorgalom; mindezek, és sok más beces érényei lényünknek a szülői hazban a gyermek szívébe beolthatók, és egyszersmind mindezeknek sirja is megátható. Szépen festi a házi nevelés fontosságát Pestalozai, mondván: A szülő szíve az egyedüli biztos talaj, melyen az ember a nemes emberszeretet (humanizmus) céljához juthat. A fejlődésben lévő emberi érények egyszerűsége is csak a család szentélyében található fel és biztosítható. E pontra hasson a nevelés művésze, hogy áldást hozzon.

A családi nevelésre mindenha kiváló gondot fordítottak. Az ókori népek ég úgy mint a modern idők nemzeti. A görököknél, főleg Spartában kevés ideig tartott a családi nevelés. S na hetalan kevesebb gondot fordítottak volna is rá, azon körülmény, hogy a nyilvános állami nevelés elég jókor kezdődött és sokáig tartott s mert az ifjuság szakadatlanul szigorú mesterek felügyelete alatt állott: egy közös nevelési eszmény eléggé el volt érhető. És Spartában e cél csak a testi erő fejlesztése volt, a mi a folytonos testedzés és a drakói szigor által el is volt érhető. Athén nyilvános nevelésében pedig a nagy siker az oly kitünő mesterek halhatatlan érdeme. A rómaiaknál a görög nevelési rendszerrel merőben ellenkező felfogás érvényesült. Mig ezeknél ugyanis elsősorban és főleg állami, nyilvános nevelés divott, addig Rómában az állam nem karolta fel a nevelés- oktatás ügyét, nem állított iskolákat, hanem a nevelést egészen a családra bízta. A nevelés tehát a rómaiaknál

TÁRCSA.

A népköltésről

— Irta: Révész Lajos. —
 (Folytatás.)

Kétségtelenül érdekes volna nyomról nyomra követni a tulajdonképeni költészet fejlődését, onnan, ahol az első dal megszületett, visszamenni a bibliai első emberek közé és meghallgatni Lámek magasztaló himnuszát, vagy Jubának, a hegedű feltalálójának lant kísérettel énekeit dalait.

Bennünk is bizonyára elbajolnának Orfeusz éneke és Arion lantjátéka. Mert ha előbb az alvilág kapuját őrző Cerberust megszállította énekeivel, utóbbi meg várost épített ama kövekkel, melyek lantja zengzetére utána indultak, — bizony mi sem lennénk a köveknél hidegebb hallgatói a mesés hajdanok két dalnokának. Hanem nem hallgathatjuk őket! Dalák örökre elveszték, csak ezeknek hatásáról tudnak regélni a régi emlékek: a biblia és a görög mythológia.

Azt mondtam az imént: jó volna visszazamenni oda, ahol az első dal megszületett. De vajjon a dal volt-e csakugyan a tulajdonképeni népköltés első terméke?

Kétségtelenül igen!

Az istenség fogalmától, a természet csoda tüneményeitől felbuzdul emberi lélek önkéntelen nyilatkozata a dal, menten minden mesterkéeltségtől, minden külső csillagástól.

Természetesen az érzelmekkel telt lélek nem magyarul, nem mesél, hanem egy felkiáltásban, egy rövid dalban panaszolja el fájdalmát, vagy adja tudtukra örömét.

Mar a m o n d a a népköltés későbbi fejleménye.

Egyes hősök nagy tettei, az állam alakitás nagy munkája, haveszerzés — mind olyan események, melyek nem eszupán egy ember kedélyére tetlek benyomást, hanem az egész nemzetére, mely ama hősök nagy tetteinek élő tanúja volt.

Természetesen, az ily események közbeszéd tárgyat képeztek az akkori népeknek s még pedig nem csak a szemtanúk között, hanem a fiak s unokák körében is. Ugy, hogy azon benyomás, melyet egy-egy egész nemzetre kiható esemény, vagy hőstett előidézett, nem enyészett el az egykorúakkal hanem tovább élt az utódokkal: sőt nem csak tovább élt, de növekedett. A tett emléke szajról-szajra, fírl-fíra, nemzedékről-nemzedékre szállva, mindig élénkebbé vált s mindinkább gyűlték közé csodás dolgok, tisztán a nép képzelődésének szüleményei.

Ki ne kapta volna valaha önmagát azon, hogy lelke-ültébb hangulatában hajlandó volt ama dolgokat nagytítani, melyek hangulatát előidéztek, kivált azon korban, amikor fogékonyabbak voltunk a benyomások iránt s hajlandóbbak a képzelődés túlzásaira? Ifjabb korunkban mindannyiunk hajlandó volt a rá hatással bíró eseményeket szerzetlenül nagytítani, kiszénielni élénk képzelődésével.

Igy volt ez a népek ifjú korában is. Száza-

dok alatt a megtörtént eseményeket annyi csodás nagytítással színezte lassanként a nép maga, hogy a történebtől hihetetlen részletekkel bővölködött m o n d a lett, a valóságból költészet.

Nincs nép, melynek őstörténete ne ilyen mondból állana Harczok a nyomszéd népekkel; a közös bölcsöbön elszaporodott népeknek egyes rajokból való tör: vándorlása új haza szerzés, új állam alakitása — mind, mind anyja a monda keletkezésére.

Minden népfajnak a többiekétől többé-kevésbé különböző mondája van saját eredetéről. Abban azonban egytől-egyig megegyeznek, hogy minden nép önmagát saját őseit tartja az istenek választott népének, az emberek között elsőnek. Így van ez a chinai, egyiptomi, hindu, perasa, finn, lapp, széd ősmondáiban — s valamennyiben.

S ez természetesen következik abból, hogy — mint fentebb érintettem — minden család a maga őst egészen az istentisztelettel; s következik különösen abból, hogy a népek képzelődése által csodás eseményekkel szerzetlenül kibővített ama történetek csakis kiválasztott emberek, amolyan félistenek, — vihették véghez; sőt még ezek sem egészen magukra hagytva, hanem az istenek tényleges, tevéleges segítségével.

Hánszor jelenik meg a mőzesi hagyományokban a kiválasztottak előtt Jehova, hogy egy-egy világotvető szavával igaz útra vezesse a homályban tévelygőt? Hánszor hajgyák oda a görög mythologia isteni a magas Olymposzt, hogy kedvelt hőseiket segíthessék? Avagy a magyar ősmondában

nem az isten újmutatása volt-e az, mely a csodaszarvas alakjában új hazába vezette a kiválasztott őseket?

Szajról-szajra, fírl-fíra, nemzedékről-nemzedékre szállt a hagyomány; egyes költői lelkületű emberek dallá alakították az ősmonda részeit, s e dalok épen úgy a nemzet kincsevő voltak, mint az egész hagyomány. S mikor aztán a nép naiv képzelődése — ki tudja: az évtizedek milyen hosszú soran at? — öntudatlanul, önkéntelenül feldolgozta az ősmonda anyagát, — előlét egy langész, egy fáradságot nem ismerő gyűjtő, egy Fírdúzi, egy Homér, egy Kúrebergi, — és megszületett a naiv eposz, a népköltés gyöngye, koronája . . . *

... Ez a népköltés történeti fejlődésének igen rövid vázlata. És amin minden mas népnél, épen úgy nálunk magyaroknál is így született, növekedett, erősödött — és fejlett volna is ki a népköltés teretelvény faja, ha abban erőszakosan meg nem akadályozták . . . !

A magyar népköltés ősei voltak első istenei, s az elődök sirja volt az első templom, ahol leltek minden ahítával imádkoztak segedelmért.

Az erdők enyhe árnyán s patakok partjára temették halottaikat; és amely patak mentén több hős sirja emelkedett, annak vizé megszentelt viz lett. Itt áldoztak ünnepelesen a rhabonánok és táltosok; itt határozat nagy nemzeti ügyek fölött, hogy az ősök szellemé is figyelemmel kísé-

* Szász K. A világtörténelm époszai I. k. 1—18 lapok.

a családok magánügye volt, melybe, az állam nem avatkozott * Bizvást tehetta. A régi római családi élet a nemességesség s a puritán erkölcs szentélye volt. Vallásosság és hazaszerettség a közbiztonság tisztelete volt a régi Róma polgárainak fődíszje, jeleje. És ez erőnyeket éppen a család ápolta. A családi nevelés tehát ott bizvást jó kezében volt.

Ha a házi nevelés célját ki akarjuk tizni, mindenekelőtt meg kell különböztetnünk a házi nevelés két időszakát. Ezek egyike míg a gyermek csupán a házi nevelésre van utalva. Ez az időszak addig tart, a míg a gyermek iskolába nem jár. Amint oda belépett, a házi nevelés második aerája következett be. Nyilván való, hogy a szülői haznak egészen más a feladata a gyermekkel szemben az első időszakban, mint akkor, mikor már az iskolai nevelés is életbe lépett. Nagy a különbség a követelményekre s a helyzetre nézve is. Az iskolai nevelésből kifolyó kötelem teljesítését a szülő könnyen végezheti, mert erre sokféle módon utasítható. Nem úgy áll a dolog akkor, míg a gyermek csupán csak a család vezetésére van bízva. Bármennyire kívánatos volna ugyanis, hogy nemcsak a műveltebb szülők, de a közép is képes legyen a házi nevelést ezek szerint vezetni, (a műveltebb szülők ezt tanulmány, a közép ily irányú egyházi beszédek alapján meg is tehetné) ez időszert hazánkban ezt nem cselekszik, mert arra képtelenek. A gyakorlati nevelő tehát nem fog nagy hangú phrásokkal emlegetni, hanem teljesen distingvál már és oly feladatokat tűz a házi nevelés első időszakában a szülők elé, melyeket azok egy kis jóakarattal teljesíthetnek is. Ismételve, hogy az iskolai nevelés életteljesítése után a szülői ház feladata könnyebb, áttérve azon feladatok folsorolására, melyeket a családnak teljesítenie kell azon idő alatt, míg a gyermek kizárólag otthon tartózkodik. Ezen időszakban a szülőket mi vezeti, az iskolai nevelés előkészítési. Hogyan? kérdezheti valaki. Fölsorolom a főbb feladatokat, melyeknek teljesítése által az iskolai nevelésre való előkészítés megtörténik. Ez főbb feladatok a következők: A szülői ház önzése meg a gyermek ártatlanságában. Olyan tehát a káros behatásokról, jó

példát adjon a szelidség, munkásság, a családi élet tisztasága és kölcsönös szeretet által Józán, mérékelt életű legyen a szülő. Perpatvar, emberszólás, káromkodás, bosszu, csalvány, erköletelenség számúve legyenek a család köréből. Tegye a család, a gyermeket a szülői szeretet melegéül jóvá, minden szép és nemes iránt fogékonyá. Ezt jó példaadással, szeretetteljes rábeszéléssel, szív és lelkét nemesítő mesék és példázatok gyakori elbeszélésével nem nehéz elérni. Legyen gonja a szülőnek arra, hogy gyermekében a felebaráti szeretet csirái megfogamazzanak és gyökeret verhessenek. Ez megtörténik, ha segítségére érdemes koldustól nem tagadjuk meg részvétünket és adományunkat. Ha a szerencsétleneket nem késünk istápolni. Célzserű az ismerősök körünk előforduló baleseteket a gyermek előtt részvétre gerjesztő alakban elbeszélni nevelő ráhatás céljából. Birjon a gyermek tudomással jötteinkről; de értesünk meg vele, hogy jót azért teszünk, hogy a szenvedés és szűkölködőn segítve legyen s korántsem azért, hogy azt más is megtudja. Tehát tanítsuk meg az evangélium remek elvére: »A mit a jobb kézzel teszsz, ne vegyen arról tudomást balkezed. Így, míg egyrészlő szokatjuk a gyermeket a feltűnés nélküli adakozás felemelő tudatához s ahhoz, hogy ily esetben a jótéménynek meg a becsé is nagyobb, egyszerűsdim meg, óvjuk ama szerencsétlenségtől, hogy a hiúság és feltűnés viszketeg gyökeret verhesen lelkében. Ez ha megtörtént és tápot nyer továbbra is, a dolognak könnyen az a vége, hogy neveltségessé teszi emberét. Ez pedig nem csak a franciáknak erkölcsi halála, de minden individuumra nézve igen sérelmes. De főleg két módja van: a felebaráti szeretet érzetének felkeltésére. Az egyik a testvéri szeretet ápolása. A szülők kiváló gondot fordítsanak arra, hogy gyermekeiket egymást tisztán, melegen, igazán szeressék. Ha pedig résztvet gerjesztő oly szerencsétlenségek színhelyére élvezetik, melyek szemlélés néincs ártalmatlan a gyermek gyengye idegzetnek, szintén sokat tettek a felebaráti szeretet érzetnek felébresztésére. A mit lát, hall ilyenkor a gyermek, annak nyoma belévsődik emlékeztetőbe. Ily esetekre gyakorta kell a gyermeket figyelmeztetni, különösen pe ig akkor, ha részvétlenség jelei mutatkoznak lelki életének fejlődésében.

Mikor a szülői ház a gyermeket ártatlanná, a jó, szép és nemes iránt fogékonyá teszi és kifejlesztí benne a felebaráti szeretet csirait, ez által a házi nevelés első és elengedhetetlen feladatát teljesítette, t. i. a gyermeket jószívűvé nevelte. Szükséges azonban, hogy a gyermek engedelmis is legyen. Hogy tuiságos önállóságra ne

jusson gyermekkorában. Belátó, okoskodó lehet, de saját akarattal ne birjon. Az apakénteké tapintatos érvényesülésére van itt szükség.

Dortsk Gyula.

(Folyt. köv.)

HIREINK.

Árvából. A trsztenai magyar társaság kör: ünnepélyes megnyitása f. hó 26-án ment vége. A műsor szert dalelőadással, szavalattal és ünnepi beszéddel volt egybekötve a megnyitás.

Kunhegyi Miklós és társai felvidéki utokban Trsztenán is megállapodtak és 3 sikerült színelőadást rendeztek a város háza nagyeremben. Trsztenáról Nemeszóra ment át a társaság.

A múlt hét egyik napján egy szülőföldre Budapestről visszatérő galíciai ember Vitasován (Felső-Árvában) megbetegedett s hirtelen elhalt. A községbeliek természetesen eltemették. Két hétre bírósági megkeresésre exhumálni kellett a tetemet, hogy konstatáltsák, ha valjón nem forg-e fenn valamely büntény eset? Dr. Frencl Ármán járási orvos e hó 19-én teljesítette az orvosi szemlét, mely alkalommal gyanus tünetek nem voltak konstatálhatóak.

Tíz Párnécán. Folyó hó 20-án este megint tűz volt Párnécán. A természet és pusztító eleme oly gyakran ut tanját s különben is szegénysorban atyafiak fakonyhóban, hogy már szinte hozzászoktak a romboló tuneményhez. Két éve annak, hogy az egész község a tűz áldozatává lett és csak a kormány és a megye segélykezései árán tudott a porból felgyöngyödni. Múlt évben szintén bővült a statisztika a párnécái tűzesetekkel, és alig épült fel az utóbb elhamvult házak, ujra ugyanazokban ütött ki a tűz. Jelenleg 5 lakó ház csúrókkal és egyéb melléképületekkel égett le. A kár 1810 forintban is, hogy épület biztosítva volt. Nyitra a tűz kitérés után a színhelyen volt M eskó Jenő az alsó-kubini járás erély szolgabírája, az alsókubini esendőörökkel és a fáradhatatlan szorgalmu jól organizált tüzoltókkal. Így sikerült a tüzet lokalizálni. A szolgabíró széleskörű nyomonkötést indított meg a tettes keresetüléséigében.

Kivándorlók. Ismeretes dolog, hogy Sárosmegyből tömegesen indulnak Amerikába jobb hazát keresni, az is közudomásu, hogy legutóbb izben Ruttkán fogják el a kirándulókat és így szállítják vissza ősi birtokukra. Ujabbban más utakon indulnak a boldogul hazájába, ugyanis gyalogosan menek Szilészánba Dobraugy, a hol már vár rájuk egy ottan tartozkoló úgynök és oda szállítják nekik hazulról a Kassa melletti

Szt István levél hazai ágens utján az utra-volat. Két ilyen gyalogost fogtak el nem régen Felső-Árvában és a minap négyzet az alsó-kubini esendőörök Párnécán.

Vásár, F. hó 21-én Alsó-Kubiban országos vásár tartott. Az időjárás kedvezett, a forgalom élénk volt. Legnagyobb mennyiségben sertés hozott a piacra.

Zólyomból. Iskolai ünnepély Besztercebányán. A besztercebányai m. kir. állami felsőbb leányiskola f. évi november hó 19-én Ó Felsőre a királyné nevenapja alkalmából hazafias és fényesen sikerült ünnepélyt tartott. Az ünnepély d. e. 9 órákor az intézet egyike s ezéla berendezett és pompásan felidőztett nagy teremben vette kezdetét. A növendékek élénkelvén a himnust, utána Gerevich Emil dr. igazgató úr övid, de lelkes és velős szavakban ramatutott e nagy nap jelentőségére, egyszerűsdim buzdított és intvén a tanulókat a hazaszeretetre és az uralkodóház iránti odaadó hűségre és lojalitásra. Ezen hazafias szavak után Tompa Árpád rendes tanár előadta ezéla szerkesztett és írott gyönyörű szép beszédjét, melyben visszapillantott az Árpádiházi királyokra, kimutattva, hogy mily nagy befolyást gyakoroltak azok, mar az akkori időben a politikára és a társadalmi életre és mily jótékonyan hatottak a kereszténység terjedésére s megszilárdítására. Ezzel kapcsolatban változó dícső és koronás királyneknak erényekben gazdag életét, megemlítvén mily sok jót tett és tesz a szegények, árvák és elhagyottak felegyélésére és eltartására, s mily ragaszkodással viseltetik a magyar nemzet iránt és hogy mennyire szereti drága hazának zengetes nyelvét; nem hagyván figyelmen kívül azt sem, hogy Ó Felsőre a királyné rájogással viseltetik a magyar kultúra, művelés és a festészet iránt, s hogy csak neki köszönhetjük, miszerint az uralkodóházban is a magyar nyelv elfoglalhatta az őt megillető helyet, és a magyar nemzet régi hagyományos szokásai az uralkodóház tagjai között is kezdtek nagyobb tért elfoglalni. E kitünő, tanulságos és magvas beszéd után a tanulók élénkeltek a »Szózatot« és ezzel e szép hazafias ünnepély véget ért. Mi pedig csak örülnünk, hogy a felvidéken egy ilyen a leányok további képzetetésére szolgáló intézet létezik, mely oly szép módon oldja feladatát és védbástyaül szolgát a külföldre nemzeti aspirációknak és terjesztí és eszegetti a fiatal leányok szívébe a magyar nyelv iránti szeretetet, oktatván őket drága hazánk és a felségs uralkodóház iránti odaadó hűségre és ragaszkodásra. — a — f.

Felintőttek oktatása a Zólyomban. A F. M. K. E. által felintő-

* Kifolyó Jázsef: A római hűk nevelésére és iskolái életre. Budapesti VII. ker. áll. gimnáziumi Értesítő 1886. — Nikolies Ignézse kivonata szerint a »Közoktatás« f. évi 38 számából.

hesse tanácskozáisait s a jövendőmondó gyólkának az áldozat füstjében kiléptessé hozandó határozatuk jó, vagy rossz következményét, melyet az ő szellemzemei a meszjövendőben is előre látnak.

Később a halottak tisztelete mellett a természet csudás titkainak tisztelete s imádása is kifejelet: a tűz, víz, a nap, hold, csillagok, a szél, eső stb. mind magasabb lényekül tiszteltettek általuk.

Hogy miképen imádták ezeket, miképen áldoztak nekik? semmi pozitív adatunk nincs bizonyítására. Első szent királyunk sokkal apostolibb király volt, mint magyar; mindazt, ami pogánykori emlék volt, kegyetlen szigorral írtotta; pogány imák, dalok, varaszköz nyilvános használatra egy volt a fejesztéssel; pedig hogy voltak ilyenek, bizonyítja az, hogy még szt. László idejében is törvény szigorral kellett a túlzásokról tiltítani.

Eféle régi emlékekben van csak fenn tartva, hogy igenis imádták a tüzet, vizet, napot stb. — sőt a székyei nép ajkán még a mai napig is él egy kélt pogánykori fogalom elevenezése; ott ugyanis még ma is lehet hallani a Föld-istenről, Viz-istenről, Levegő-istenről, Tűz-istenről!

Es hogy e pogány szokasokról nem könnyen mondott le a magyar nép, nemcsak Gyula és Koppány lázadásá bizonyítják, hanem azon tény is, hogy az első hit-terítők az egy Isten dicsőítésére készített imádkba szükségesnek látták a pogányok imádása tárgyait is bele szólni, hogy legalább ezekkel együtt imádni tanulják az egy Isten is.

»Légy magasztalva — így szól egy ilyen ós keresztényi ima — légy magasztalva te nagy Isten a mi testvérünkkel a Nappal. Oh mily szép, oh mily ragyogó; ő a te jelképed Uram! Légy áldva a mi asszony. nénünkkel, a Hoddal és a mi hugainkkal, a csillagokkal együtt, akik oly szépék és fényesek! Légy áldva ami süvünkkel, a Széll-el együtt, aki a felhőket és a derült időt hozza! Légy áldva ami ángyikánkkal a Víz-zel együtt, aki oly hasznos, józú és tiszta! Légy áldva ami urambátyáinkkal, a Tűzzel együtt! oh, mi szép, vidám; oh, mi erős és hatalmas ő! Légy áldva, oh uram, mi asszonyanyánkkal, a Földdel együtt, aki minket táplál és megtart!*

Ez egy példa is igazolja, hogy csakugyan, melyen elsmorított ránk nézve első királyaink ama túlbuzgó vallásossága.

Tudjuk ugyanis, hogy őseinknek is volt naiv költészettel megalkotott vallásuk, mely az ósok tisztelete mellett a természet tüneményeinek imáadásából állott; de aztán egyébb bizonyosat e vallásról nem is tudunk, mint amit a nép egyik másik babonájában a mai napig fenntartott.

Epen így vagyunk az ősmondákkal is; ezeket is kegyetlen szigorral írtottak, nem látva bennük egyebet pogány emlékeknél, melyeknek ősszerű isten és világnélete homlok egyenesen ellenkezett a keresztényi hit-elvekkel.

Ezokről is csak annyit tudunk, amennyit későbbi krónikások a néphagyomány

* Osztr. Magy. Monarchia 39. füzet 317. lap (Jókai. A magyar nép.)

úttján összegyűjthettek. Tudjuk, hogy voltak költői alakban kidolgozott ősmondánk; de e költői kidolgozásból egy soroscsa sem, csupán a mondák töredékes prózai vázlata maradt meg, hogy mi késő utódom által meyeiben fájtaljuk, ami volt, de örökre gem-semmisítették! ...!

El a rege Attiláról, az isteni számarzású világhódító kadról, Csaba királyfőről; beszél a hagyomány Álmósról, Árpádról, a hét vezérről s a honfoglalás nagy művéről stb., de ezeknek a nép által kidolgozott költői alakjából semmi nem maradt ránk. Isten-től hivatott költőikre várnak e regék, hogy népies naivsággal kidolgozzak, mint amilyen esodasépen kidolgozta Arany — Buda halálának mondáját, — és csakis ekkor lesz jóvá téve túlbuzgó elődeink vétke, mely a magyar népköltés ellen elkövettek.

Természetes, hogy ama mesterséges és erőszakos elnyomas mellett a nép éposz nem fejlődhetett ki; de hogy későbbben volt, a létező mondák bizonyítják kétségbe vonhatlanul.

Hogy a magyar nép birt költői hajlamokkal, sőt hogy már Atilla idejében hősköltésények is voltak, a nagy király udvarában járt Priszkosz rhetor folyjegyzéséből tudjuk. Tudjuk azt is, hogy valóságos dalnok rend létezett, a hedegósóké, kik őstörténeteket énekeltek a nagyok udvarainál; sőt biztosan tudjuk, hogy maguk a krónikások is ezektől szerették be az ősmondákra vonatkozó értesüléseiket; csakhogy tudósokó fellogással megvetették az énekesek csásocóságait s a költői kidolgozás helyett jobb-

nak találtak a tudósabbnak látszó prózai alakot, — soha helyre nem pótolható veszteségére a magyar irodalomnak!

Nincs tehát módunkban példakkal kimutatni a magyar népköltés őskori alakját; meg kell elégednünk azzal, amit az újabkor nyujt e téren. Fel kell kutatnunk a népmeséket, a közmondásokat, babonákat, hogy a magyar nép naiv világnézetét, költői ész-jarását s valamit őskori vallásos nézeteiből is — megtudhassuk.

Isten és világnézetének morzsait a népmesékben, babonákban és közmondásokban találjuk fel; ez utóbbiakban olykor raakadunk a beturimre is, pl. vak vezet világtalant; vagy: a koldus kenyérét könyek keressitik;

Költői észjárását az úgy nevezett talá-lós mesékben is fölsimerjük; nem valóságos költészet — e pl. az találos mese, mely az évet, a hónapokat és a három fő ünnepet jelenti: »A kerek ég alatt kerek egy istenfa, kerek istenfának szép tizenkét ága, szép tizenkét águnk ötvenkét virága, ötvenkét virágom három arany alma.« Vagy lehetne-e szebben, hübben, költőiesebben körülírni a hegedűt, mint e találos mese: »Erdőn lettem, megolettem, halva éneklővé lettem?«

Bizonyára költő nép a magyar. Es ha őskori költői termékekkel nem rendelkezhetünk is, annál bővebben válogathatunk az újabkori népköltési gyűjtemények gyöngyéi között, hogy az állítást bebizonyítsunk.

Például csak a Gyulai Pál és Arany László szerkesztésében megjelent Magyar

tek számára hirdetett tanfolyamok közül a beszélteljesítési f. é. december 1-én fog megnyílni kb 12 hallgatóval. A m. k. erdőgazgatóság magyarúl nem tudó alizszi szegelyt ezen tanfolyam látogatására utasította. Breznóbányán Saskó Gyula tanító fázodok felölt leánykóbul álló auditorumával, férfiak mint tavaly, úgy az idén sem jelentkeztek Breznóbányán. Örvendetes jelenség, hogy Zólyomb-Brezon és Kis-Garamon Wagner Vilmos bányatanácsos és a derék tisztviselői kar fázodása folytán szintén létrejön egy tanfolyam a felöltök részére, melybe már eddig is 84-en irkoztak. A tanítás nehéz munkáját Kovács Dániel alsó-lehotai ág. evang. lelkész vállalta magára, kinek megválasztása annak idején oly kemény tusába került a magyaru l éző közönségnek. Adja Isten, hogy a derék férfi még sokáig teljesítse misszióját ép erő és egészségben. — Zólyomban szintén megnyílt a felöltök tanfolyama, a beiratkozottak száma 13. A tanítást Kreméry Károly közs. isk. tanító vállalta magára. Helyiségről, fűtésről és világitásról a városi tanács gondoskodik.

KÜLÖNFÉLEK.

Esküvő. Diszes esküvő volt e hó 19-én Zólyovarájban, ugyanis ekkor vezette oltárhoz Horváth Ilka kisasszonyt. A menyasszonyi szerepet Akantisz Rezsóné vette, míg násznapyok a völgyéni részéről Pesztetich Benő gróf, a menyasszony részéről Akantisz Rezső szerepeltek. A nyoszolyóleány Kontsek Ilona volt. Az esküvő ut n gazdag lakoma, majd tánc követeztek az Akantisz Rezső házában.

Uj állampolgár. Kormitzi báró Knoch Károly a kassa-oderbergi vasút ruttkai állomásának főnöke, ki különben is ifjúsága óta Magyarországon lakik, a magyar állam polgárak közé hivatalosan felvétetett.

Kinevezés. A türöz-szent-mártoni áltami polgári leányiskolánál megüresedett tanítónői állásra Schiller Irma, aranyos-mártoni tanítónő nevezetett ki.

Iskolai ünnepek. A körmezobányai főreiskola Tolly-december hó 4-én Tompa-ünnepelet rendez, mely alkalomból lesz egy felolvasás és több szavaly Tompa műveiből. Az ifjúság a legszebb úton halad arra, hogy betöltse azon hazafias kötelességet, mely ifjúságunkat nagyjaink iránt való tiszteletr s hazai iradalomunk itánt való lelkesedésre tanítja. Örméllm látjuk az ifjúság ezen törekvését s mint követésért méltó ajánljuk a felvidék többi iskoláinak is.

népköltési gyűjtemény. három kötetében is milyen örökbecsű kincs van összegyűjtve.

Az eféle gyűjteményeket bevérolja az, aki a magyar népet alapjában megismereni óhajti. Dalaiban nyilatkozik legtisztábban a nép minden sajátossága.

Az a búsulásra, borongásra hajló kedély, mely eme közmondásban leli leghitebb kifejezését: sirva vigad a magyar! az a tiszta becsületesség, mely a legeszkélyebb bünt sem hagyja büntetlenül; az a lángoló haza szeretet; az a mélységes tiszta szerelem; az a szilaj és olykor féktelen szabadság-vágy, mely tulajdonságok a magyar népnek és időkölt fogva tulajdonal, — egytől-egyig feltalálhatók dalaiban. Es hogyan kifejezve? Milyen csoda szépen . . . !

Hol van a költő, aki szebben tudna kifejezni a cs-lódott szerelem hangulatát e népdalnal:

Ez az utca bánat utca,
Bánatkövel van kirakva,
Az én rózsám kirakatta
Hogy én sirva járjak rajta.
Vagy ennél:
Amerre én járok
Még a lak is sirnak,
Gyenge ágaiórol
A levelek hullnak.
Levelek, levelek,
Rejtsetek el engem,
Mert az én galambom
Mást szeret, nem engem.

Vagy van-e magyar ember, kit lelke mélységig meg ne hatna 'a méla, borongó fájdalom, az a gyöngéd bánat, mely e költeményen előmlik;

Az Erzsébet nőgyógyász Selmeczbányán mult vasárnap népes évülést tartott, melyen Osovcsyvária elnök kimerítő jelentést tett az egylet viszonyairól. — Az egyletnek a jelentés szerint, melyet jövő számlunkban bővebben ismertetünk, rövid fennállása óta 258 tagot sikerült megvenni s takarékpénztárral kezelt pénzkészlete a segélyek kiosztása után jelenleg 1060 frtot teszen.

Népszóró felolvasás. A mai felolvasásra, melynek műsorát lapunk mult száma hozta, felhívjuk olvasóink figyelmét.

A Fuchsenbál. melyet a selmeczbányai akadémiá 63 éves hallgatói évente meg szoktak tartani, ez idén is jól ütött ki azokra nézve, kik a sima parketten való megjelenést előbe tették a karzatra menésnek. A rendezőség elismerésre méltó buzgalmat fejtett ki a bál érdekében s így nem csodálhatni, hogy a jó zene mellett virradig virradig városi vigadókban városunk virága.

Felfordult világ. Már t. i. amit az időjárás elkövet. A mult héten még csontkeményre volt fagyva minden, ma már igazi novemberi sár és loos-pocs van. A budapesti meteorológiai intézet még ezutánra is esapadékokat jósol.

A körmezobánya-priekpai s a zsolnapi-akadémiá alsó-kubini hadászati út kiépítésére, jó karba való helyezésére nagy gondot fordított a közlekedésügyi miniszterium, a menyonyiban Haasz József középépítészeti felügyelőt ismételve kiküldte ezen utvonalak megvizsgálására. Az illető felügyelő a napokban is bejárta Ruprecht Kálmán áltami mérnökkel a nevezett utvonalakot, hogy a miniszteriumnak jelentést tehessen.

Volapük. Egy koresmában írói társaság borozgatótt. A könyörtelen szabók és a lelketlen kiadókat után a volapük nevű világyelvre került a sor, mely egy nyelv kalapja alá akarja vonni az összes nemzeteket. Egy csöndes humoráról s fantasztikus költeményeiről egyaránt ismert fiatal író azt a kérdést vetette föl, hogy ki tudná ezt volapük nyelvre lefordítani: »Komócsy József csiréket eszik.« Természetesen senki se tudta s a legalaposabb feltörések is kárba veszték. Végre megszólalt az, a ki a rébuszt felvetette: »A kérdéses mondat így hangzik volapükül: Pepi pipi papi.« A kitoró nevetés bizonyítja, hogy a fordítás sikerült.

A trachoma. A vármegye felső járásában a trachoma nem hogy fogyna, de inkább mind egyre terjed. Különösen sok a beteg Alsó- és Felső-Turcskén, Széklen és ezek a nyárg a körorvos, a nyáron át pedig a kirendelt járvány-orvos által kezelt.

Busan bűgő busz gerlicze
Kedves társát elvesztette.
Elrepült zöld erdőbe,
De nem szálla a zöld ágra,
Hanem szálla asszu ágra;
Asszu ágat kopogtatja,
Kedves társát siratgatja:
— Társam, társam, édes társam!
Soha sem lesz olyan társam,
Mint te voltál édes társam!
Busan bűgő busz gerlicze
Elrepült messze földre,
Messze földre, folyó vizre.
De nem iszik tiszta vizet.
Ha iszik is felzavaria
S kedves társát siratgatja:
— Társam, társam, édes társam!
Soha sem lesz olyan társam,
Mint te voltál édes társam!
Es az a nép, amely szerelmi csalódását, vesztését ilyen szépen tudja megénekelni, milyen nemesen, milyen tisztán szeret. Azt mondja a népdal:

Az alföldön halász legény vagyok én,
Tiszta partján kis gunyhóban lakom én;
Jójj be hozzám, édes rózsám, pihenni!
Édes a ny a majd gondolat viseli . . .
Hol? kitől tanulta volna a nép ezt a gyöngédséget, ha az nem volna lelki tulajdona?! Ott gyökerezik lelke melyén a nemes érzékenység, a tisztaság és becsületesség; s ezek édes testvére a könyörületesség.
Fölháborodik, ha tapasztalja, hogy valaki érzéketlen a szegények nyomora iránt és valóságos elégtételre szolgál, ha megénekelheti egy ilyen irgalmat nem ismerőnek bűnhődését.

(Folyt. köv.)

tettek. Miután azonban a betegek nagy száma miatt a gondos gyógykezelés nem esz-eszközölhető, a járás főszolgabírája egy új járványorvos kiküldését kérte s ennek lakhelyéről Alsó-Turcskén kérésre jeltette ki, miután itt legtebb a munka. Az alsó- és felső-turcskényi trachomás betegek úgy a nyáron át, mint jelenleg a körorvos által kezeltetnek. Legtöbb baj van a betegekkel Vríczkón, hol a lakosság a gyógykezeléstől irtózik s annak nem akarja magát alávetni a kényser eszközök dacára is, inkább bezárja lakását s az erdőbe menekül. A járvány orvos, miután a lakosság nagy része nem volt otthon, mint már fentebb is említettük, más községekben működött, most azonban ismét visszatért Vríczkóra s miután a lakosság vonakodik a gyógykezelésnek magát alávetni, a kényser ergyógyítás r e n d e l t e t t e t t e l az vármegye alispánja által. Vríczkón a lakosságának több mint fele szenved trachomában.

Pénzügyi hír. Selmec-Bélabánya törvényhatóság közgyűlése elhatározta, hogy a város jelenlegi szenedők 1887-ik, mely 123 ezer frtra rüg, convertáltatja és bizonyos százalék megállapítása mellett évi, vagy fél-évi hányadokban törleszti. — E tervének kivételé azelőbb első sorban a selmeczbányai pénzintézetekkel lépett érintkezésbe.

Solyomosi Elek Selmeczbányán. A lefolyt héten a vendég művészpárt itt tartózkodásának ideje alatt a »Tündérhaj« »Tót leány« »Veteránok« »Az árendás zsidó« »Perozes« és »Magdolna« került színre. Az elsőben és az »Árendás zsidóban« érvényre juttatta tehetségét a jeles művész, amott mint Czirik Jancsi itt mint Blum Dávid, osztatlan tetszését nyerve meg a közönségnek. A »Tót leányban« már Miso szerepének csekély volta miatt sem lehetett érvényesülnie. A »Veteránok« meg határozottan nem vidéki, legalább nem e város közönsége elő való, mely inkább a »Kik voltak a honvédek« és »Előre« behatása által táplál véleményt a veteránok felől, mint a Szarkalab Hugó és Czinóber Flóris által képviselt travestiant. Azok a mozzanatok, azok a hibák, mikre céloz, s miket bohócsnak a szerző, ismeretlenek a vidék előtt, s jó, hogy ismeretlenek. Így aztán a mű hatása nem vált általánossá a különben jó előadás mellett sem. Hogy a couplek mindenkor kitűnően sikerültek, azt mondanunk sem kell. A »Perozes« egyébként folytonos ovatiókban részesíti a művészpárt, ha a jövendőlem ellen van is, a fegydatás ellen nem lehet kifogása jeles komikusunknak. Mí öszintén örvendenék ha megelégedés a támogatás és művésznük között kölcsönös volna; de sajnos, ez idén sehogysem tölthetők be azok az első ülősorok s a Bokody-társulatnak majdnem kizárólag az akad. ifjúság a támogatója. E sorok bezárta előtt el nem mulasztotom azon örvendetes jelenséget felemeltesít, hogy most már állandó karzatközönségünk is van. Ez oly vívmánya Bokodyék társulatának, melyet mindazok, kik iparosimk magyarosodást kívánják, öszintén udvozölhetnek, annyivalinkább, mivel ezt nem a fulbmazós és szemet gyönyörködötör operette, de magasabb műfajok színrohazatala eredményezte.

Kivándorlás. Még mindég egyre tart a kivándorlás, még mindég nagy azok száma, kik útlevel nélkül indulnak neki a nagy útnak, daczára, hogy a csendőrség éber figyelemmel kíséri őket. Ujjabban nem is a vasút mentén, hanem a hegyeken keresztül iparoknak át az osztrak területre, honnát aztán könnyebben mehetnek tovább. Mint árvai levelezőnk írja, ott is tartóztattak le gyalog kirándulókat, 23-án és 24-én pedig Ruttkán a vasúti állomásom a csendőrség ismét 26 útlevel nélkül utazó kivándorlót hozott be a helybeli szolgabírói hivatalhoz. Ezek között volt szepesmegyei 12, zempléni 2, sárosmegyei 5, ungemei 6, hajdúmegyei (Debreczen) 1. Talaltott náluk 2367 forint, mely öszszeg a visszautazási költség levonása után az illető szolgabírói hivatalnak küldetett meg.

Járványos betegségek. Zatures községben a kanyaró és számarhurut az iskolás gyermekek között annyira elterjedt, hogy a járás főszolgabírája kénytelen volt az iskolát 14 napra bezaratni.

A gyógyszerész-gyakornokokat illetéleg a vallás- és közokt. miniszterium egy új szabályrendeletet adott ki a napokban, melynek értelmében gyakornokok csak azok vehetők fel, kik a középiskola 6 osztályát elvégzettek. A gyakornoki vizsgálatok Budapesten és Kolozsváron az erre kinevezett bizottság előtt tehetők. E szabályrendelet 1888. jan. 1-ével lép életbe.

Nyílttér.*

Dr. Strausz Adolf sz. állományú honvéd főorvos, lakik a türöz-szent-mártoni r. takarékpénztár épületében, rendel naponként délelőtt 10—12, délután 3—5-ig. Szegényeknek ingyen.

*E rovatban közlölteként nem vállal felelősséget a Szék.

HIRDETESEK.

4190 szám
1887. tk.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tiszmátoni kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dula Máténak Kamien György elnei végrehajtási ügyében Salóvan közönségen fekvő

a) a szlováni 80. sz. tjkönyvben 1—19 és 1—2 sor sz. a. foglalt ingatlanoknál Kamien Györgyöt B. 1. tétel alatt egy föl részben megillott jutalékra 687 irtban,
b) a szlováni 164 sz. tjkvben 1—18 + 1—3 sor sz. a. foglalt ingatlanoknál Kamien Györgyöt B. 4. tétel alatt egy negyed részben megillott jutaléka 211 irtban ezenül megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi január hó 30-ik napján délelőtt 10 órakor Salóvan közönségen a község házában megtarandó nyilvános árverésen a kiküldési áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak minden egyes ingatlanos becsárának 10 százalékat közszepben, vagy óvadékképe értékpariban a kiküldött kezehez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál törölt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Tszmátrouban 1887 évi November hó 24-én.

Fekete.
kir. bírő.

1347 szám
tkvi 1887

Arverési hirdetményi kivonat.

Az alsó-kubini kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jakubik Ede alsó-kubini lakos végrehajtónak Svada Andráis s társai végrehajtást szenedve elleni 150 frt tökébevetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rozsahegy kir. törvényszék (az alsó-kubini kir. járásbírósg területén lévő Párnicza községben fekvő a párniczai 73. sz. tjkvben A II. 1/4. nr. ralla 3—56., III. 1/4. nr. ralla 1—34 és 1-rtvány 1—6, továbbá a 304. sz. tjkvben A 1-rtvány 1—3 a 364. szám tjkvben A 1-rtvány 1. a 417. sz. tjkvben A 1-rtvány 1 és a 621. sz. kvbem A 1-rtvány ralla 1—31 sor szám alatt foglalt Svada Andráis nevére írt ingatlanai az árverést 40 frban ezenül megállapított kiküldési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi Február hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor Párnicza község bíróság házában megtarandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékat vagyis 41 forintot közszepben, vagy az 1881. LX. tz. 42 §-ban jelzett arólammal számított és az 1881. évi Novemb. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképe értékpariban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Alsó-Kubinban 1887. évi Október hó 11. napján.
Alsó-kubini kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Callagy
kir. albiró.

4173 szám
1887. tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A lipotszmiokli kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bartos Simon végrehajtónak, Kampis Andráis végrehajtást szenedve elleni 42 frt 39 kr. tökébevetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a rozsahegy kir. törvényszék (a

